

Asia: VN/10633/2020

Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän väliraportti

Väliraportissa on kuvattu koronaviruskriisin aikaista digiloikkaa laajasti eri sektoreilla. Katsotteko, että sektorien kehitystyötä on kuvattu riittävällä tavalla?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

MANE sihteeristön lausunto asiasta LVM:n diaarinumero (VN/10633/2020). MANE sihteeristö kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Maaseutupolitiikan neuvoston (jäljempänä MANE) sihteeristö korostaa tarvetta kuvata digitalisaation lähtötilannetta (luku 3) myös eri alueiden näkökulmasta sekä eri-ikäisten väestöryhmien näkökulmasta. MANE sihteeristö esittää, että lukuun 3.2. otsikkoon tulee lisätä ”eri alueilla”; Digitalisaation lähtötilanne eri sektoreilla ja eri alueilla.

MANE sihteeristö huomauttaa, että väliraportin luvussa kolme viitataan Euroopan komission digitalouden ja –yhteiskunnan indeksiin, mutta jätetään viittaamatta alueiden välisiin eroihin liitettävyydessä ja nopean laajakaista saatavuudessa: Vuoden 2019 kiinteän verkon ja matkaviestinverkon maakunta- ja kuntakohtaiset saatavuustiedot löytyvät Liikenne- ja viestintäviraston sivuilta (<https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/useat-pienet-kunnat-loistavat-kiinteän-verkon-laajakaistaluokituksessa-nyt-jo-yli>). Tiedot on syytä lisätä.

Lisäksi on raportissa syytä esittää paikkatietopohjainen tarkastelu valokuituverkon saatavuudesta (esim. Maaseudun valokuituinvestoinnit –selvitys, Suomen Kuntaliitto, 2000, s. 15) niin vakituiselle asutukselle ja vapaa-ajan asutukselle, erityisesti kun tehtävänä on edistää paikkariippumattoman arjen mahdollistamista.

Suomen Kuntaliiton tuore selvitys on saatavissa osoitteesta <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2051-maaseudun-valokuituinvestoinnit>.

MANE sihteeristö huomauttaa, että Suomi oli vuonna 2017 EU28:sta sijalla 27, kun tarkastelussa oli seuraavan sukupolven kiinteiden tietoliikenneyhteyksien liitettävyyden maaseudulla. Todettakoon myös, että Suomi oli EU 28:sta sijalla 28 kun tarkastelussa oli 30 Mbit/s nopeudella toimivien laajakaistayhteyksien kattavuus maaseutualueilla kokonaiskattavuuteen verrattuna. Ero näiden välillä konkretisoi rakenteellista, alueellista digisyrjäytymistä. (Euroopan tilintarkastus tuomioistuimien 2018). Juuri lausuntokierroksella olleessa HE luonnoksessa laajakaistarakentamisen tuesta nostetaan esiin kiinteiden yhteyksien alueelliset erot. Luonnoksessa todetaan myös, että ”verrattaessa muihin Pohjoismaihin, on Suomessa heikoin nopeiden kiinteiden yhteyksien saatavuus.”

MANE sihteeristö korostaa, että 30 Mbit/s ei ole enää riittävä nopeus eikä tule raportissa toimia minkäänlaisena lähtökohtana. Kyseistä yhteyttä tarjoaa kuparinen puhelinkaapeli, joita operaattorit ovat keräämässä pois. Sekä EU:n että liikenne- ja viestintäministeriön digitaalisen infrastruktuurin tavoitteena on, että vuonna 2025 kaikilla kotitalouksilla tulisi olla mahdollisuus käyttää vähintään 100 Mbit/s yhteyksiä, joiden nopeus voidaan kasvattaa yhteen gigabittiin. MANE sihteeristö huomauttaa, että tämä tavoite tulee olla kirukkaasti esillä ja tilannekatsauksen näkökulmana myös tässä raportissa.

MANE sihteeristö toteaa, että ylipäänsä on kansalaisnäkökulma väliraportissa ohut. Tämän korjaamiseksi tulee pystyä hyödyntämään olemassa olevaa tutkittua tietoa.

Luvuissa kolme, neljä ja viisi tulee pystyä esittämään olemassa oleva lainsäädäntö ja sen kehys suhteessa kyseessä oleviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Lukujen 4.3. ja 4.5. tietopohjaa ja tilannenäkymää on syytä laajentaa. Erityisesti etätyön käytännöistä ja kansalaisjärjestöjen toiminnasta tulee lisätä tietoa.

Katsotteko, että toimet, joita väliraportissa esitetään, riittävässä määrin edistävät tavoitteita? Jos ette, miten toimenpiteitä tulisi täydentää?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

MANE sihteeristö huomauttaa, että toimenpide-ehdotuksen numero 9:n osalta tulee vastuutahoihin lisätä maa- ja metsätalousministeriö (jäljempänä MMM). MMM hallinnoi Suomessa Euroopan unionin maaseuturahastoa, josta rahoitetaan muun muassa laajakaistainvestointeja sekä toteutetaan maaseutualueiden digitalisaatiota kehittäviä toimia.

Toimenpiteissä tulee huomioida paitsi olemassa oleva lainsäädäntö myös toimenpiteiden välinen koordinaatio, laaja yhteistyö toimijoiden välillä sekä erityisesti digikansalaisuuden kehittäminen. MANE sihteeristö katsoo hyväksi, että Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmä huomioi Digikansalaisuus ja palveluiden saavutettavuus maaseudulla -hankkeen loppuraportin suosituksia (Viinamäki ym. 2017, Lapin amk).

Toimenpiteet voivat olla toteutettavissa eri rahoituslähteiden kautta, mutta tavoitteet tulee olla selkeät ja yhteiset. On erityisen tärkeää, että tavoitteet, jotka vaativat julkista rahoitusta myös lisätään tältä osin julkisen talouden suunnitelmaan.

Mitkä toimenpide-ehdotukset tulisi priorisoida? Millä perusteilla?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Toimenpiteiden tulee parantaa kansalaisten ja alueiden yhdenvertaisuutta. Alueiden ja myös paikkojen välinen digitaalinen kuilu tulee poistaa. Kaikille tulee taata yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua digitaaliseen yhteiskuntaan asuinpaikasta riippumatta sekä yrityksille tulee toimipaikasta riippumatta taata tasavertaiset mahdollisuudet osallistua digitalouteen. Digikansalaisuutta ja palveluiden saavutettavuuden sekä paikkariippumattoman työn/etätyön ja -opiskelun mahdollisuuksien parantaminen edellyttää, että kehittämistoimia lähestytään moniulotteisina kokonaisuuksina huomioiden alueelliset, käyttäjälähtöiset ja palveluiden sisällölliset erot. Työryhmän työssä tulee huomioida paikkaperustainen kehittäminen.

MANE sihteeristö korostaa, että nopeiden laajakaistayhteyksien ja välineiden käyttömahdollisuudet tulee taata paikkariippumattomasti eri väestöryhmille ja kotitalouksille.

Mitä toimenpide-ehdotusten toteutuksessa tulee huomioida?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Toimenpiteissä tulee myös huomioida Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta rahoitetut hankkeet.

Toimenpide-ehdotuksissa on viitattu jo käynnissä oleviin hankkeisiin, joiden osana toimenpiteitä voidaan edistää. Tunnistattekko muita hankkeita, joihin toimenpiteet tulisi kytkeä?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Toimenpiteissä tulee myös huomioida Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta rahoitetut hankkeet.

Keitä toimenpiteissä ja niiden toteutuksessa/mahdollisissa tulevilla hankkeissa tulisi olla mukana ja miten hankkeet tulisi resursoida? Olisitteko itse halukas osallistumaan toteutukseen?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

MANE sihteeristön asiantuntijat ja Maaseutupolitiikan neuvoston alaisuudessa toimivat verkostot ovat käytettävissä.

Vapaamuotoinen lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Husberg Antonia
Maaseutupolitiikan neuvoston sihteeristö